

บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาแบบกลุ่มเดียว วัดก่อนและหลังการศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบการแสดงออกทางอารมณ์ของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท เขตอำเภอหนองหญ้าปล้อง จังหวัดเพชรบุรี ก่อนและหลังการใช้โปรแกรมการส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองในการดูแลผู้ป่วยจิตเภทที่บ้าน จากกลุ่มตัวอย่าง 20 คน มีการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท เกี่ยวกับ เพศ อายุ ความสัมพันธ์กับผู้ป่วย ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ดูแลผู้ป่วย อาชีพ

ตอนที่ 2 การแสดงออกทางอารมณ์ของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท

ตารางที่ 4 จำนวนและค่าร้อยละของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท จำแนกตามเพศ อายุ ความสัมพันธ์กับผู้ป่วย ระดับการศึกษา ระยะเวลาที่ดูแลผู้ป่วย อาชีพ

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	7	35
หญิง	13	65
อายุ (ปี)		
20-29	1	5
30-49	3	15
50-59	16	80
ความสัมพันธ์กับผู้ป่วย		
บิดา-มารดา	4	20
พี่น้อง	9	45
คู่สมรส	3	15
อื่นๆ (เช่น พี่/น้องสะใภ้)	4	20
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	18	90
อนุปริญญา	1	5
ปริญญาตรี	1	5
ระยะเวลาที่ดูแลผู้ป่วย (เดือน)		
6 - 36	2	10
37-120	2	10
มากกว่า120 เดือนขึ้นไป	16	80
อาชีพ		
งานบ้าน	3	15
ข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1	5
เกษตรกร	6	30
รับจ้าง	9	45
ค้าขาย	1	5

จากตารางที่ 4 พบว่า ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 65 ซึ่งมีอายุอยู่ในช่วง 50-59 ปีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80 มีความสัมพันธ์เป็นพี่ - น้อง มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 45 ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 90 ระยะเวลาที่ดูแลผู้ป่วย 120 เดือนขึ้นไปมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 60 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 45

ตอนที่ 2 การแสดงออกทางอารมณ์ของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมในการแสดงออกทางอารมณ์ด้านลบของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทตามรายด้าน รายข้อ ก่อนและหลังการทดลอง (คะแนนต่ำหมายถึงมีการแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม คะแนนสูงหมายถึงมีการแสดงออกทางอารมณ์เหมาะสมมาก)

การแสดงออกทางอารมณ์	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
Critical comment	2.66	4.50	3.20	1.93
ฉันรู้สึกว่าเขาไม่ได้ชื่นชมในสิ่งที่ฉันทำให้เลย	3.05	0.79	3.15	0.37
การกระทำของเขาหลายอย่างสร้างปัญหา/ความเดือดร้อนให้กับฉัน	2.90	0.88	3.10	0.31
ฉันรู้สึกว่าเขากลียดฉัน	2.85	0.69	3.30	0.47
ฉันรู้สึกผิดหวังในตัวเขา	2.85	0.81	3.15	0.37
ฉันไม่ชอบพฤติกรรมหลายๆอย่างของเขา	2.45	0.76	3.05	0.22
ฉันรู้สึกทุกข์ใจกับพฤติกรรมของเขา	2.35	0.83	3.05	0.22
ฉันรู้สึกทุกข์ใจกับพฤติกรรมของเขา	2.20	0.88	3.15	0.37
Hostility	2.75	4.44	3.20	2.64
ฉันเกลียดการดูแลเขา	3.05	0.69	3.30	0.47
ฉันคิดว่าคงจะดีหากเขาตายไป	2.90	0.64	3.25	0.44
คงจะดีหากเขาได้ไปอยู่ไกลๆจากฉัน	2.80	0.62	3.25	0.44
ฉันต้องทำโทษเขาแรงๆเพื่อให้เขารับผิดชอบตัวเองบ้าง	2.80	0.77	3.30	0.47
บางครั้งฉันมีความรู้สึกอยากจะทุบตีเขา	2.75	0.79	3.20	0.41
เขาเป็นคนที่ไม่มีคุณค่าอะไรเลย	2.70	0.66	3.10	0.31
ฉันอยากให้เขาอยู่ในโรงพยาบาลตลอดไป	2.55	0.89	3.15	0.37
เขาทำให้ฉันต้องหมดความอดทน	2.50	0.76	3.05	0.22
Emotional over-involvement	2.43	1.93	3.50	0.55
ฉันดูแลเขาอย่างไม่คลาดสายตา	2.85	0.37	3.00	0.00
ฉันควบคุมอารมณ์ได้ยากเมื่อเขาทำให้ฉันโกรธ	2.55	0.60	3.00	0.00
ฉันต้องบังคับให้เขาทำในสิ่งที่ควรทำ	2.30	0.57	3.00	0.32
ฉันต้องโกหกเขาเป็นบางครั้งเพื่อควบคุมพฤติกรรมของเขา	2.30	0.73	3.10	0.31
ฉันมีอาการไม่สบายทางกายเพราะกังวลเกี่ยวกับตัวเขา	2.55	0.60	3.00	0.00

จากตารางที่ 5 ก่อนการทดลองพบว่า การแสดงออกทางอารมณ์ด้านลบของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ (Critical comment) และด้านการแสดงความไม่เป็นมิตร (Hostility) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.05$) รองลงมา คือ ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ (Critical comment) และด้านการแสดงความไม่เป็นมิตร (Hostility) ($\bar{X} = 2.90$)

และหลังการทดลองพบว่า การแสดงออกทางอารมณ์ด้านลบของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า การแสดงออกทางอารมณ์ด้านการแสดงความไม่เป็นมิตร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.30$) รองลงมา คือ ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ (Critical comment) และด้านความผูกพันทางอารมณ์ที่มีมากเกินไป (Emotional over-involvement) ($\bar{X} = 3.10$)

ตารางที่ 6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมในการแสดงออกทางอารมณ์ด้านลบของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทด้าน Critical comment ตามรายข้อ ก่อนและหลังการทดลอง (คะแนนต่ำหมายถึงมีการแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม คะแนนสูงหมายถึงมีการแสดงออกทางอารมณ์เหมาะสมมาก)

การแสดงออกทางอารมณ์	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
Critical comment	2.66	4.50	3.20	1.93
ฉันรู้สึกว่าเขาไม่ได้ชื่นชมในสิ่งที่ฉันทำให้เลย	3.05	0.79	3.15	0.37
การกระทำของเขาหลายอย่างสร้างปัญหา/ความเดือดร้อนให้กับฉัน	2.90	0.88	3.10	0.31
ฉันรู้สึกว่าเขาเกลียดฉัน	2.85	0.69	3.30	0.47
ฉันรู้สึกผิดหวังในตัวเขา	2.85	0.81	3.15	0.37
ฉันไม่ชอบพฤติกรรมหลายๆอย่างของเขา	2.45	0.76	3.05	0.22
ฉันรู้สึกทุกข์ใจกับพฤติกรรมของเขา	2.35	0.83	3.05	0.22
ฉันรู้สึกทุกข์ใจกับพฤติกรรมของเขา	2.20	0.88	3.15	0.37

จากตารางที่ 6 ก่อนการทดลองพบว่า การแสดงออกทางอารมณ์ด้านลบของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท เมื่อพิจารณาตามรายข้อพบว่า ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ (Critical comment) ก่อนการทดลอง พบว่า ฉันรู้สึกว่าเขาไม่ได้ชื่นชมในสิ่งที่ฉันทำให้เลย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 3.05) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ฉันรู้สึกอายกับพฤติกรรมของเขา (\bar{X} = 2.20)

และหลังการทดลองพบว่า การแสดงออกทางอารมณ์ด้านลบของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท เมื่อพิจารณาตามรายข้อ พบว่า ผู้ดูแลรู้สึกที่ผู้ป่วยเกลียดเขา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 3.30) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้ดูแลไม่ชอบพฤติกรรมหลายๆอย่างของผู้ป่วยและผู้ดูแลรู้สึกทุกข์ใจกับพฤติกรรมของผู้ป่วย (\bar{X} = 3.05)

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมในการแสดงออกทางอารมณ์ด้านลบของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทด้าน Hostility ตามรายชื่อ ก่อนและหลังการทดลอง (คะแนนต่ำหมายถึงมีการแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม คะแนนสูงหมายถึงมีการแสดงออกทางอารมณ์เหมาะสมมาก)

การแสดงออกทางอารมณ์	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
Hostility	2.75	4.44	3.20	2.64
ฉันเกลียดการดูแลเขา	3.05	0.69	3.30	0.47
ฉันคิดว่าคงจะดีหากเขาตายไป	2.90	0.64	3.25	0.44
คงจะดีหากเขาได้ไปอยู่ไกลๆจากฉัน	2.80	0.62	3.25	0.44
ฉันต้องทำโทษเขาแรงๆเพื่อให้เขารับผิดชอบตัวเองบ้าง	2.80	0.77	3.30	0.47
บางครั้งฉันมีความรู้สึกอยากจะทุบตีเขา	2.75	0.79	3.20	0.41
เขาเป็นคนที่ไม่มีคุณค่าอะไรเลย	2.70	0.66	3.10	0.31
ฉันอยากให้เขาอยู่ในโรงพยาบาลตลอดไป	2.55	0.89	3.15	0.37
เขาทำให้ฉันต้องหมดความอดทน	2.50	0.76	3.05	0.22

จากตารางที่ 7 ก่อนการทดลองพบว่า การแสดงออกทางอารมณ์ด้านลบของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท เมื่อพิจารณาตามรายชื่อพบว่า ด้านการแสดงความไม่เป็นมิตร (Hostility) ก่อนการทดลองพบว่า ผู้ดูแลเกลียดการดูแลผู้ป่วยมีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} =3.05) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ป่วยทำให้ผู้ดูแลต้องหมดความอดทน (\bar{X} =2.50)

และหลังการทดลองพบว่า ด้านการแสดงความไม่เป็นมิตร (Hostility) พบว่า ผู้ดูแลเกลียดการดูแลผู้ป่วยและ ฉันต้องทำโทษเขาแรงๆเพื่อให้เขามีความรับผิดชอบตัวเองบ้าง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} =3.30) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ป่วยทำให้ผู้ดูแลต้องหมดความอดทน (\bar{X} =3.05)

ตารางที่ 8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมในการแสดงออกทางอารมณ์ด้านลบของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทด้าน Emotional overinvolvement ตามรายชื่อ ก่อนและหลังการทดลอง (คะแนนต่ำหมายถึงมีการแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม คะแนนสูงหมายถึงมีการแสดงออกทางอารมณ์เหมาะสมมาก)

การแสดงออกทางอารมณ์	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
Emotional over-involvement	2.43	1.93	3.50	0.55
ฉันดูแลเขาอย่างไม่คลาดสายตา	2.85	0.37	3.00	0.00
ฉันควบคุมอารมณ์ได้ยากเมื่อเขาทำให้ฉันโกรธ	2.55	0.60	3.00	0.00
ฉันต้องบังคับให้เขาทำในสิ่งที่ควรทำ	2.30	0.57	3.00	0.32
ฉันต้องโกหกเขาเป็นบางครั้งเพื่อควบคุมพฤติกรรมของเขา	2.30	0.73	3.10	0.31
ฉันมีอาการไม่สบายทางกายเพราะกังวลเกี่ยวกับตัวเขา	2.55	0.60	3.00	0.00

จากตารางที่ 8 ก่อนการทดลองพบว่า การแสดงออกทางอารมณ์ด้านลบของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท เมื่อพิจารณาตามรายชื่อพบว่า ด้านความผูกพันทางอารมณ์ที่มีมากเกินไป (Emotional over-involvement) ก่อนการทดลอง พบว่า ผู้ดูแลดูแลผู้ป่วยอย่างไม่คลาดสายตา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 2.85) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ฉันต้องบังคับให้เขาทำในสิ่งที่ควรทำ และผู้ดูแลควบคุมอารมณ์ได้ยากเมื่อเขาทำให้เขาโกรธ (\bar{X} = 2.30)

และหลังการทดลองพบว่า ด้านความผูกพันทางอารมณ์ที่มีมากเกินไป (Emotional overinvolvement) พบว่า ฉันต้องโกหกเขาเป็นบางครั้งเพื่อควบคุมพฤติกรรมของเขา มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 3.10) และค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ผู้ดูแลดูแลผู้ป่วยอย่างไม่คลาดสายตา ฉันมีอาการไม่สบายทางกายเพราะกังวลเกี่ยวกับตัวเขา ฉันต้องบังคับให้เขาทำในสิ่งที่ควรทำ และฉันควบคุมอารมณ์ได้ยากเมื่อเขาทำให้ฉันโกรธ (\bar{X} = 3.00)

ตารางที่ 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมในการแสดงออกทางอารมณ์ด้านบวกของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทตามรายด้าน รายข้อ ก่อนและหลังการทดลอง (คะแนนต่ำหมายถึงมีการแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม คะแนนสูงหมายถึงมีการแสดงออกทางอารมณ์เหมาะสมมาก)

การแสดงออกทางอารมณ์	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
Warmth	2.88	2.59	3.19	1.53
ฉันรู้สึกดีเมื่อเห็นเขามีความสุข	3.15	0.49	3.55	0.51
ฉันรักเขา	3.05	0.51	3.15	0.37
การดูแลเขาเป็นหน้าที่ของฉัน	3.00	0.46	3.05	0.22
ฉันรู้สึกสงสารเขา	2.90	0.31	3.00	0.00
ฉันรู้สึกเสียใจกับการเจ็บป่วยของเขา	2.85	0.59	2.90	0.72
ฉันเฝ้าภาวนาให้เขาหาย	2.75	0.72	3.05	0.60
ฉันต้องระวังคำพูดเพื่อที่จะไม่กระทบความรู้สึกของเขา	2.50	0.61	3.80	0.41
Positive remarks	2.55	1.98	3.13	0.95
โดยทั่วไปเขาเป็นคนนิสัยดี	2.95	0.39	3.05	0.22
เขาก็มีข้อดีหลายอย่าง	2.85	0.37	3.00	0.00
เขาเป็นคนที่ไม่มีพิษภัยกับใคร	2.60	0.50	3.05	0.22
ทุกวันนี้เขาก็ทำให้ฉันพอใจ	2.45	0.60	3.25	0.44
ไม่ว่าจะทำอะไรเขาก็พยายามทำอย่างเต็มที่	2.30	0.57	3.05	0.22
เมื่อได้รับคำแนะนำเขาจะพยายามทำตาม	2.25	0.55	3.40	0.50

จากตารางที่ 9 ก่อนการทดลองพบว่า การแสดงออกทางอารมณ์ด้านบวกของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่า การแสดงออกทางอารมณ์ด้านการแสดงความอบอุ่นเป็นมิตร (Warmth) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} =3.05) รองลงมา คือด้านการแสดงความชื่นชม (Positive Remarks) (\bar{X} =2.95)

และหลังการทดลอง พบว่า การแสดงออกทางอารมณ์ด้านบวกของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท เมื่อพิจารณาตามรายด้านพบว่าผู้ดูแลมีการแสดงออกทางอารมณ์ด้านการแสดงความอบอุ่นเป็นมิตร (Warmth) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} =3.80) รองลงมาคือ ด้านการแสดงความชื่นชม (Positive Remarks) (\bar{X} =3.40)

ตารางที่ 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมในการแสดงออกทางอารมณ์ด้านบวกของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทตามรายด้าน Warmth รายข้อ ก่อนและหลังการทดลอง (คะแนนต่ำหมายถึงมีการแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม คะแนนสูงหมายถึงมีการแสดงออกทางอารมณ์เหมาะสมมาก)

การแสดงออกทางอารมณ์	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
Warmth	2.88	2.59	3.19	1.53
ฉันรู้สึกดีเมื่อเห็นเขามีความสุข	3.15	0.49	3.55	0.51
ฉันรักเขา	3.05	0.51	3.15	0.37
การดูแลเขาเป็นหน้าที่ของฉัน	3.00	0.46	3.05	0.22
ฉันรู้สึกสงสารเขา	2.90	0.31	3.00	0.00
ฉันรู้สึกเสียใจกับการเจ็บป่วยของเขา	2.85	0.59	2.90	0.72
ฉันเฝ้าภาวนาให้เขาหาย	2.75	0.72	3.05	0.60
ฉันต้องระวังคำพูดเพื่อที่จะไม่กระทบความรู้สึกของเขา	2.50	0.61	3.80	0.41

จากตารางที่ 10 ก่อนการทดลองพบว่า การแสดงออกทางอารมณ์ด้านบวกของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท เมื่อพิจารณาตามรายข้อ ด้านการแสดงความอบอุ่นเป็นมิตร (Warmth) พบว่า ด้านการแสดงความอบอุ่นเป็นมิตร (Warmth) พบว่า ผู้ดูแลรักผู้ป่วย ค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 3.05) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้ดูแลต้องระวังคำพูดเพื่อที่จะไม่กระทบความรู้สึกของผู้ป่วย (\bar{X} = 2.50)

และหลังการทดลอง พบว่า การแสดงออกทางอารมณ์ด้านบวกของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท เมื่อพิจารณาตามรายข้อ ด้านการแสดงความอบอุ่นเป็นมิตร พบว่า ผู้ดูแลต้องระวังคำพูดเพื่อที่จะไม่กระทบความรู้สึกของผู้ป่วย มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (\bar{X} = 3.80) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้ดูแลรู้สึกเสียใจกับการเจ็บป่วยของผู้ป่วย (\bar{X} = 2.90)

ตารางที่ 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของความเหมาะสมในการแสดงออกทางอารมณ์ด้านบวกของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทด้าน Positive remarks รายข้อ ก่อนและหลังการทดลอง (คะแนนต่ำหมายถึงมีการแสดงอารมณ์ที่ไม่เหมาะสม คะแนนสูงหมายถึงมีการแสดงออกทางอารมณ์เหมาะสมมาก)

การแสดงออกทางอารมณ์	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง	
	\bar{X}	SD	\bar{X}	SD
Positive remarks	2.55	1.98	3.13	0.95
โดยทั่วไปเขาเป็นคนนิสัยดี	2.95	0.39	3.05	0.22
เขาก็มีข้อดีหลายอย่าง	2.85	0.37	3.00	0.00
เขาเป็นคนที่ไม่มีพิษภัยกับใคร	2.60	0.50	3.05	0.22
ทุกวันนี้เขาก็ทำให้ฉันพอใจ	2.45	0.60	3.25	0.44
ไม่ว่าจะทำอะไรเขาก็พยายามทำอย่างเต็มที่	2.30	0.57	3.05	0.22
เมื่อได้รับคำแนะนำเขาจะพยายามทำตาม	2.25	0.55	3.40	0.50

จากตารางที่ 11 ก่อนการทดลองพบว่า การแสดงออกทางอารมณ์ด้านบวกของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท เมื่อพิจารณาตามรายข้อ ด้านการแสดงความชื่นชม (Positive remarks) พบว่า ผู้ดูแลมองว่าโดยทั่วไปผู้ป่วยเป็นคนนิสัยดี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 2.95$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ เมื่อได้รับคำแนะนำผู้ป่วยพยายามทำตาม ($\bar{X} = 2.25$)

และหลังการทดลอง พบว่า การแสดงออกทางอารมณ์ด้านบวกของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภท เมื่อพิจารณาตามรายข้อ ด้านการแสดงความชื่นชม พบว่า เมื่อได้รับคำแนะนำจากผู้ดูแลผู้ป่วย จะพยายามทำตาม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.40$) และค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ผู้ป่วยก็มีข้อดีหลายอย่าง ($\bar{X} = 3.00$)

ตารางที่ 12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการแสดงออกทางอารมณ์ของ ผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการทดลอง

การแสดงออกทางอารมณ์	\bar{X}	S.D .	t
ด้านลบ			
ก่อนการใช้โปรแกรม	52.65	8.82	-7.542*
หลังการใช้โปรแกรม	65.65	4.31	
ด้านบวก			
ก่อนการใช้โปรแกรม	35.60	3.82	-5.449*
หลังการใช้โปรแกรม	40.20	1.94	

*p<.05

จากตารางที่ 12 พบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการแสดงออกทางอารมณ์ด้านลบของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือการแสดงออกทางอารมณ์ด้านลบหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองในการดูแลผู้ป่วยจิตที่บ้านเหมาะสมขึ้นมากกว่าก่อนการใช้โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองในการดูแลผู้ป่วยจิตที่บ้าน

และพบว่าค่าเฉลี่ยของคะแนนการแสดงออกทางอารมณ์ด้านบวกของผู้ดูแลผู้ป่วยจิตเภทก่อนและหลังการทดลองมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นั่นคือการแสดงออกทางอารมณ์ด้านบวกหลังการใช้โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองในการดูแลผู้ป่วยจิตที่บ้านเหมาะสมขึ้นมากกว่าก่อนการใช้โปรแกรมส่งเสริมการรับรู้ความสามารถของตนเองในการดูแลผู้ป่วยจิตที่บ้าน